

Al jaren wordt er geklaagd dat er te veel keurmerken zouden zijn. Maar is dit wel zo, of houden die iedereen juist lekker scherp? En kun je alle labels eigenlijk wel terugbrengen tot één kwaliteitsmerk? Boom in Business wisselt hierover van gedachten met mensen van de verscheidene keurmerken.

Auteur: Sylvia de Witt

Zien we door al die keurmerken het bos nog wel?

Als er echter vraag is naar een bepaald keurmerk, geeft dat kwekers de mogelijkheid zich te onderscheiden in de markt

De waarde van een keurmerk wordt simpelweg bepaald door de vraag. Dus hoe meer vraag er naar een bepaald keurmerk is, des te waardevoller het voor een kweker is om hierbij te zijn aangesloten.

Er zijn grofweg zo'n zes keurmerken: Milieukeur, een certificeringssysteem waarmee ondernemers kunnen laten zien dat ze duurzaam produceren; Groenkeur, ontwikkeld door de Vereniging van Duurzame Boomkwekers; MPS, wat staat voor Milieu Project Sierteelt, is een registratieprogramma waarmee kwekers inzichtelijk maken wat ze doen; EKO-keurmerk, wat staat voor biologisch geteelde producten; Fair trees, Fair plants, wat niet alleen betrekking heeft op het milieubeleid maar ook op het personeelsbeleid; en ISO 14001: hieronder vallen internationaal gestandaardiseerde keurmerken die gericht zijn op de organisatie binnen een bedrijf.

Waarborg

Volgens Stefanie de Kool, projectleider agro/food bij Milieukeur, kun je in het algemeen inderdaad stellen dat Nederland nogal veel keurmerken en labels telt. Maar of dat een probleem is, hangt af van de manier waarop zo'n keurmerk wordt gebruikt. Als consumenten op elk product een ander keurmerk of label zien staan, is het inderdaad niet meer te volgen.

De Kool: 'Ten opzichte van consumenten of eindafnemers moeten keurmerken daarom ook niet zozeer worden gebruikt als marketingmiddel. Een keurmerk is de borging dat een bedrijf iets goed doet, en dat dit door een onafhankelijke organisatie is gecontroleerd. Dat is ook hoe ik ons keurmerk zie en hoe Milieukeur voor de boomkwekerij werkt: het is een waarborg dat onafhankelijk is vastgesteld dat bomen en planten op een duurzamere manier zijn gekweekt.'

Boomkwekers dienen op een bepaalde manier te produceren voor een keurmerk, maar of dit ook omzetverhogend werkt? 'In de boomkwekerij hebben bijna vijftig bedrijven een Milieukeur-certificaat. Zij behaalden dit vooral om te voldoen aan de overheidscriteria voor het duurzaam inkopen van groenvoorzieningen. Dan is het keurmerk dus een *licence to deliver* en kunnen de bedrijven er niet zozeer een meerprijs door verkrijgen. Een probleem daarbij is bovendien dat de overheid haar belofte van duurzaam inkopen niet altijd waarmaakt, dat zij niet inkoop op "duurzaam", maar op "prijs". Keurmerken worden in dit verband door de boomkwekers als een ballast gezien: de overheid stelt allerlei eisen aan duurzame inkoop en vervolgens betaalt het niet uit. Ik snap wel dat de boomkwekers kritisch zijn, want de prijzen zijn momenteel erg slecht en bedrijven willen overleven.'

Nieuw keurmerk werkt kostenverhogend

De Kool heeft de indruk dat men in de boomkwekerijsector verwacht dat keurmerken dienen als marketing voor boomkwekerijproducten. Maar als iedereen een keurmerk heeft, werkt dat niet meer. En een nieuw keurmerk oprichten om je te onderscheiden is niet effectief, maar juist verwarrend en werkt uiteindelijk kostenverhogend.

‘Boomkwekerijen moeten hun eigen unieke verhaal vertellen: wat onderscheidt hen van de rest? Waarom zijn hun producten de beste en wat doet het bedrijf voor zijn omgeving en personeel? Het keurmerk helpt om te laten zien dat wat je vertelt ook echt waar is. Uiteraard werken wij wel zo veel mogelijk aan de bekendheid van Milieukeur als keurmerk. Daarbij is het een voordeel dat Milieukeur een breed keurmerk is voor zowel de food- als de non-foodsector.’

Dus is het eigenlijk geen punt dat er zo veel andere keurmerken bij zijn gekomen?

‘In de boomkwekerij is het aantal keurmerken nog redelijk beperkt. Groenkeur is er onlangs bij gekomen en als je kijkt naar hun criteria, dan zijn die bijna identiek aan die van Milieukeur. Dat is niet zozeer een probleem voor de afnemer, want die heeft een bredere keuze. Voor de boomkwekerijbedrijven werkt het echter kostenverhogend, want als afnemers gaan vragen naar verschillende keurmerken, dan moeten boomkwekers hun producten voor meerdere keurmerken certificeren. Dat geldt ook voor handelsbedrijven die gecertificeerde producten verhandelen. Ik denk dus dat de sector zichzelf in de vingers heeft gesneden met de oprichting van het Groenkeur-boomkwekerijcertificaat, een initiatief vanuit de sector zelf. Ik heb er ook met telers over gesproken. De meesten zijn niet blij met de toename van het aantal keurmerken. Sommigen denken dat het goed is dat er meerdere keurmerken zijn, omdat je daarmee marktwerking bevordert en de prijs laag houdt. Maar in de non-profitsector – Milieukeur wordt beheerd door een stichting zonder winstoogmerk – gaat deze redenering niet op, want uiteindelijk moeten wij kostendekkend werken. Op het moment dat je meerdere vergelijkbare keurmerken hebt en de deelnemers zich verdelen over beide keurmerken, moeten minder deelnemers de kosten dragen.’

Afnemer bredere keus

Over de vraag of het aantal keurmerken kan worden verminderd door bijvoorbeeld te fuseren, is De Kool duidelijk.

‘We hebben met Groenkeur om de tafel gezeten,

omdat die inhoudelijk het meest met ons overeenkomt, maar we kregen als antwoord: “Dit is een vrije markt en wij gaan voor ons keurmerk.” EKO-keurmerk is biologisch, dus dat kan prima naast Milieukeur bestaan. Het is belangrijk dat er naast biologische producten ook producten op de markt zijn die aantoonbaar duurzamer zijn geproduceerd dan die in de gangbare teelt.’

Als reactie op de verwarring door de veelheid aan labels en keurmerken zie je een nieuwe trend ontstaan: supermarkten bewegen steeds meer van het geven van specifieke duurzaamheids garanties op productniveau naar het niveau van de hele winkel. Die trend kun je ook doortrekken naar tuincentra.

‘De overheid maakt haar belofte van duurzaam inkopen niet altijd waar’

‘Als consument wil je toch niet elk plantje of boompje controleren op een keurmerk? Liever stap je een tuincentrum binnen waarvan je weet dat het daar voor het complete assortiment qua duurzaamheid wel goed zit. In dat kader zijn meerdere keurmerken geen probleem; je geeft de afnemer dan een bredere keus en laat als sector zien dat er op diverse vlakken hard gewerkt wordt aan verduurzaming.’

Keurmerken kunnen goed naast elkaar bestaan

Er zijn inderdaad nogal wat keurmerken, vindt ook Matthijs Mesken van Groenkeur, maar overheden eisen nu al vaak van de aannemer dat die met een Groenkeur-gecertificeerd bedrijf in zee gaat.

‘En wat is er gemakkelijker dan bij Groenkeur te blijven, als het gaat om die duurzame boom? Wij kunnen op die manier de hele keten met het Groenkeur-certificaat bedienen. Uiteraard kunnen de verschillende keurmerken goed naast elkaar bestaan.’

De keurmerken zijn enigszins vergelijkbaar; er zijn weliswaar nuanceverschillen, maar ze voldoen allemaal aan de criteria voor duurzaam inkopen. Zowel Milieukeur als Groenkeur voldoet aan bovenwettelijke eisen als het gaat om gewasbeschermingsmiddelen en bemestingsmiddelen. Uiteindelijk is het de afnemer die de eisen stelt en besluit of er te veel keurmerken zijn in deze sector.

‘Maar als je het mij vraagt, zou ik natuurlijk willen dat er één keurmerk overblijft en dat is dan uiteraard Groenkeur. Bij aanbestedingen van

bijvoorbeeld gemeentes, provincies of zorginstellingen wordt gewoon Groenkeur geëist. Onze naamsbekendheid daar is enorm groot. In het algemeen wordt in ongeveer zeventig procent van de openbare aanbestedingen Groenkeur voor de aannemerij geëist.’

Onze eisen zijn bovenwettelijk

Is het niet handiger om samen te werken of te fuseren met Milieukeur, als beide organisaties zozeer overeenkomen?

‘Op verzoek van Milieukeur zijn we in oktober vorig jaar bij elkaar geweest om te kijken of we kunnen samenwerken. Ik ben natuurlijk altijd bereid om te praten, maar ik had wel aangegeven dat Milieukeur met ideeën moest komen, want het gesprek werd op hun verzoek georganiseerd. We hebben zo’n anderhalf uur gepraat, maar vastomlijnde ideeën waren er niet, dus momenteel bestaan wij naast elkaar.’

Worden de producten niet duurder door de verschillende keurmerken, of houden ze elkaar juist scherp?

‘Ik weet niet of producten duurder zijn of worden door deze keurmerken. Kijk, de afnemer heeft er iets voor over om een bepaald product te kopen, zeker bij aanbestedingen. Die stelt zijn eisen en als kweker of aannemer moet je daaraan voldoen. Het hebben van een keurmerk betekent niet per definitie dat je duurder bent. Het Groenkeur-keurmerk kost een bedrijf per certificaat maximaal 1200 euro per jaar. Dat geldt voor alle aannemers en boomkwekers. Uiteraard worden de auditkosten rechtstreeks bij de deelnemer in rekening gebracht, maar dat geldt voor alle keurmerken. Van onze inkomsten is een derde deel gereserveerd voor pr en communicatie. Groenkeur voert een actief pr-beleid. Zo plaatsen wij artikelen en adverteren we in relevante vakbladen, we staan op beurzen, versturen nieuwsbrieven en stellen informatiemateriaal beschikbaar.’ Eigenlijk kun je dus stellen dat jullie elkaar scherp houden?

‘We zijn momenteel in gesprek met de Nederlandse Vereniging van Tuincentra om te kijken of wij het keurmerk ook voor de retail interessant kunnen maken. De retail kijkt nu nog voornamelijk naar MPS, maar MPS is in mijn ogen vooral een registratieprogramma waarmee kwekers inzichtelijk maken wat ze doen met de wettelijke eisen. Onze eisen zijn echter bovenwettelijk.’

Minder keurmerken zou wel zo overzichtelijk zijn, maar hoe zou dat moeten gebeuren?

‘Groenkeur is op verzoek van de Vereniging

Duurzame Boomkwekers Nederland gestart met de beoordelingsrichtlijn Duurzame Boomkwekerijproducten. Wij zijn op deze vraag vanuit de markt ingesprongen. Een keurmerk moet zowel voor afnemers als voor deelnemers meerwaarde hebben. Het keurmerk dat hieraan niet langer voldoet, zal op termijn afvallen. Wij gaan uit van onze eigen kracht in de keten en voorzien voor Groenkeur met zijn verschillende richtlijnen een zonnige toekomst!’

Gouden standaard

EKO-keurmerk bestaat al sinds de jaren 80 en is gekoppeld aan de biologische wetgeving. Het behalen van dit keurmerk vraagt om een lange adem. Het omschakelen van gangbaar naar biologisch duurt voor overblijvende teelten drie jaar. Kunstmatige meststoffen en chemische gewasbeschermingsmiddelen moeten namelijk eerst uit de grond verdwenen zijn, voordat producten biologisch genoemd kunnen worden.

‘Als je dit keurmerk voor je bomen wilt hebben, dan moet je gecertificeerd zijn door Skal’, vertelt Mariken de Bruijn van EKO-keurmerk. ‘Skal Biocontrole zet zich als toezichthouder in voor aantoonbare betrouwbaarheid van biologische producten in Nederland. Dat betekent dat dit ook de gouden standaard is van EKO-keurmerk, omdat er wetgeving achter zit en certificering en controle. Het Europese biologische keurmerk, een groen blaadje, is verplicht voor biologische ondernemers. Daarnaast is er het nationale EKO-keurmerk, waarvan biologische ondernemers licentiehouders kunnen worden. Als een kweker gecertificeerd is door Skal én licentiehouders is van EKO, dan kan hij het EKO-keurmerk voeren op zijn producten.’

EKO-keurmerk heeft geen last van de andere keurmerken

De Bruijn ziet het niet als een probleem dat er zo veel keurmerken zijn. ‘Wij hebben een luxe positie, omdat wij een van de bekendste keurmerken zijn bij de consument. Niet zozeer op het terrein van de boomkwekerij, maar als de consument het EKO-keurmerk ziet, dan weet hij in ieder geval dat het staat voor een product met respect voor de natuur, zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Ons keurmerk is daarnaast ook goed onderbouwd. Als ik die discussie over keurmerken hoor, maak ik me niet zo veel zorgen over de biologische sector. Door hun grote naamsbekendheid hebben het EKO-keurmerk en het Europese biologische keurmerk daar niet zo veel last van. Het probleem voor de consument is dat hij niet altijd het onderscheid ziet tussen een keurmerk en een merk. Het is verwarrend dat merken zich positioneren als keurmerk. Voor levensmiddelen is dat bijvoorbeeld “dolfijnvriendelijk gevangen” vis of “met de hengel gevangen”. Het zijn fabrikantenlogo’s; daar is geen onafhankelijke controle op. Een keurmerk is een kwaliteitsoordeel dat door een deskundige, onafhankelijke partij wordt afgegeven.’

In de boomkwekerijsector zijn vooral fruittelers en telers van snijbloemen biologisch gecertificeerd, en daarnaast ook een aantal kerstboomkwekers. Dat is volgens De Bruijn af en toe lastig. Onder EKO-keurmerk-certificering kun je niet doen aan het uitlenen van kerstbomen, omdat je altijd onder toezicht moet staan. ‘Een kerstboom bij een consument plaatsen en die na de kerst weer terughalen, dat kan dus niet. Maar omdat het EKO-keurmerk zo bekend is, denk ik dat het voor

boomkwekers zeker ook interessant zal zijn om zich hierbij aan te sluiten.’

Filosofie van de vrije markt

Lars Henrik Bols van Fair Trees uit Denemarken vertelt dat hij als consument inderdaad nogal eens in verwarring raakt als hij al die verschillende keurmerken in supermarkten en tuincentra ziet. ‘Want wat is het verschil tussen het Deense Bio-Label (Ø-Mærket) en het Scandinavische Änglemark? Consumenten zouden eigenlijk allerlei websites moeten raadplegen om uit te zoeken wat al die keurmerken inhouden, maar ik geloof niet dat veel mensen dit doen. Want wat is het verschil tussen een Toyota en een Volkswagen? Beide producten doen min of meer hetzelfde, als je in ogenschouw neemt dat ze ongeveer in dezelfde klasse zitten. Als je meer wil weten over beide auto’s, dan ga je je erin verdiepen, want een auto is een grote aankoop. De makers van een nieuw keurmerk willen zich onderscheiden van andere keurmerken in dezelfde markt. Maar consumenten zullen altijd het keurmerk kiezen dat zij herkennen, of ze kennen het product dat ze kopen misschien niet echt. Of het niet handiger zou zijn om al die keurmerken onder één noemer te brengen? Onder welke autoriteit zou dat dan moeten gebeuren? Hoe kan de ene kweker en producent zich dan onderscheiden van de andere?’

Naar mijn mening is er een grote – en gezonde – competitie gaande in de markt van nieuwe keurmerken en labels. Bovendien zijn er hier al een aantal grote nationale keurmerken die geweldig werk verrichten met het monitoren van producenten, zoals GlobalG.A.P. En met Fair Trade,

Stefanie de Kool, Milieukeur

Mariken de Bruijn, EKO-Keurmerk

Matthijs Mesken, Stichting Groenkeur

waartoe Fair Trees® behoort, zijn we lid van WFTO (World Fair Trade Organization). Kleine en middelgrote bedrijven kunnen zich onderscheiden en ook hun geloofwaardigheid behouden door middel van deze internationale organisaties. Het is natuurlijk niet gemakkelijk voor afnemers en consumenten als zij door de bomen het bos niet meer zien door al deze verschillende keurmerken. Maar is dat niet de filosofie van de vrije markt? Het staat organisaties toch vrij om nieuwe keurmerken te ontwikkelen? Uiteindelijk zal het beste keurmerk overleven en de andere, minder goede, zullen omvallen. We moeten vertrouwen hebben in onze afnemers, want zij zullen de verschillen ervaren!

Arjan van der Meer

Vrijemarktwerking

MPS biedt bedrijven een certificaat, zodat ze kunnen aantonen dat ze duurzaam produceren dan wel inkopen. De duurzaamheidscriteria voor groenvoorzieningen hebben betrekking op de toepassing en het verbruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting. Boomkwekers kunnen de MPS-ABC-registratie gebruiken om aan te tonen dat zij aan deze criteria voldoen.

Dit werkt als volgt: wanneer een bedrijf deelneemt aan de MPS-ABC-registratie, legt MPS de MPS-ABC-registratie naast de duurzaamheidscriteria. Voldoet een boomkweker hieraan, dan krijgt hij het Bewijs Duurzaamheid van MPS. Tevens is er een Bewijs Duurzaamheid

Wim Uljee

te behalen, speciaal voor leveringen aan de overheid. Dit wordt door de overheid erkend als bewijs dat deze boomkweker voldoet aan de duurzaamheidscriteria. Leveranciers die dit bewijs hebben, kunnen dus voor een aanbestedingsprocedure van de overheid in aanmerking komen.

Maar MPS heeft geen labeltje dat aan een boom of plant hangt in bijvoorbeeld een tuincentrum. 'Dus de eindgebruiker ziet vrijwel niets van MPS', vertelt MPS woordvoerder Arjan van der Meer.

'Wij zijn dus niet ketenbreed zichtbaar, waardoor wij ook bij de consument bekend zouden zijn. Daarvoor hebben wij Fair Flowers Fair Plants. Dat is een keurmerk waarvan het label aan bloemen en planten hangt die afkomstig zijn van kwekers die voldoen aan de hoogste eisen. Dat zijn bijvoorbeeld eisen op het gebied van milieu en personeel: denk hierbij aan arbeidsomstandigheden, hygiëne en veiligheid. Je moet dit keurmerk zien als de feitelijke tegenhanger van Fair Trade, echter dit label kan ook door Europese bedrijven gevoerd worden. Voor de boomkwekerijsector is er het label Fair Trees Fair Plants.'

Het lijkt Van der Meer onwaarschijnlijk dat al deze keurmerken ooit samengevoegd zouden kunnen worden, want MPS heeft toch wel een uniek systeem.

'Eigenlijk vind ik dat er zelfs vrij weinig keurmerken zijn voor de boomkwekerij. Zo las ik onlangs dat er wel tweeëntwintig keurmerken voor eieren bestaan. Wij zijn toch marktleider als producenten voor de sierteelt en daarvoor zijn er maar zo'n vijf keurmerken. Terwijl er hier voor miljarden wordt omgezet in de sierteelt, dat is het veelvoudige wat er wordt omgezet in de pluimvee-sector.'

Dus zouden er nog wel wat bij kunnen komen, wat MPS betreft?

'MPS zou daar zeker niet onder leiden; we hebben een groot deel van de boomkwekerijen als klant. Ik zie ook niet wat voor alternatief dat dan zou moeten zijn. Het is toch marktwerking waardoor dit ontstaat; de markt creëert dit. Kijk maar naar al die soorten eieren die je nu kunt kopen: vrije-uitloopeieren, biologische eieren, scharreleieren en ga zo maar door.'

Lars Henrik Bols, Fair Trees

Marianne Bols

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-5091